Veli-Pekka Viljanen

LA 22/2025 vp laiksi eduskunnan turvatoimista

Eduskunnan hallintovaliokunta 19.11.2025

Lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eduskunnan turvatoimista, joka korvaisi nykyisen turvatoimista eduskunnassa annetun lain (364/2008). Nykyinen laki on säädetty tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä perustuslakivaliokunnan toimittua asiassa mietintövaliokuntana (PeVM 3/2008 vp). Lakiehdotuksen perusteluissa todetaan, että turvallisuusympäristö on ajan myötä muuttunut ja tekniikan kehitys on tuonut mukanaan uudenlaisia turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Sen vuoksi sääntelyä katsotaan olevan aiheellista täydentää vastaamaan nykyajan tarpeita eduskunnan toiminnan suojaamiseksi ja siellä olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi (LA, s. 2).

Lain tarkoituksena on (1 §) eduskunnan toiminnan suojaaminen sekä turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa ja eduskunnan kiinteistöissä toimivissa eduskunnan virastoissa. Eduskunnan turvatoimia koskevan sääntelyn ajantasaistamista voidaan pitää tärkeänä erityisesti eduskunnan toiminnan turvaamiseksi muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Eduskunnan turvatoimille asettuu erityisiä vaatimuksia eduskunnan asemasta ylimpänä valtioelimenä, jonka toiminnan häiriöttömyys on valtiosäännönkin näkökulmasta perusteltua ja välttämätöntä.

Yleisarvioni mukaan lakialoite on valmisteltu huolellisesti, eikä siihen sisälly arvioni mukaan varsinaisia valtiosääntöoikeudellisia ongelmia. Eduskunnan asema huomioon ottaen on kuitenkin pidettävä asianmukaisena, että lakialoite on lähetetty myös perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lakialoitteen perusteluissa on tehty asianmukaisesti selkoa siihen sisältyvien uusien säännöksen sisällöstä ja suhteesta perustuslakiin (ks. LA, s. 30-33). Voin tältä osin yhtyä lakialoitteen perusteluissa tehtyyn arvioon. Pidän ehdotettuja uusia säännöksiä hyväksyttävinä ja myös tarpeellisina.

Merkittävänä muutoksena aikaisempaan verrattuna voidaan pitää soveltamisalan ulottamista koskemaan eduskunnan käytössä tilapäisesti olevia tiloja ja niiden välitöntä

läheisyyttä (2 § 1 mom.). Soveltamisalan laajentaminen edellyttäisi, että se on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi erityistä suojelua edellyttävässä eduskunnan tilaisuudessa. Tilapäisestä turvatoimialueesta ja sen rajoista päättäisi eduskunnan pääsihteeri enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan (3 §). Esimerkkinä mahdollisesta soveltamistilanteesta mainitaan valtiopäivien avajaisiin liittyvä eduskuntatalon ulkopuolella toteutettava kulttuuritapahtuma (LA, s. 12). Pidän soveltamisalan tällaista laajentamista asiallisesti perusteltuna.

Voimassa olevaa turvatoimista eduskunnassa annettua lakia ei sen nimenomaisen säännöksen mukaan sovelleta kansanedustajiin (1 § 3 mom.). Ehdotuksen mukaan kansanedustajaan sovelletaan lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta (2 § 2 mom.). Perustelujen mukaan lain 15 §:ssä tarkoitettua jatkuvaluontoista teknistä valvontaa ei ole mahdollista toteuttaa niin, että sen kohteena olisivat vain esimerkiksi eduskunnassa vierailevat henkilöt. Ehdotetun 16 §:n säännös erityisten turvatilojen valvonnasta on puolestaan tarkoituksensa puolesta välttämätöntä ulottaa myös kansanedustajiin (LA, s. 30). Arvioni mukaan näiden säännösten soveltamisen ulottaminen kansanedustajiin ei merkittävällä tavalla puutu edustajien toimintaan eikä muodosta perustuslain 30 §:ssä tarkoitettua estettä edustajantoimen hoitamiselle.

Lakialoitteessa ehdotetaan selkeästi uusina toimivaltuuksina oikeutta puuttua miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun (17 §) sekä henkilösuojaustehtävästä säätämistä (18 §). Pidän ehdotettuja säännöksiä tältä osin perustuslain asettamat vaatimukset huomioon ottaen kirjoitetuina. Säännökset on tältä osin muotoiltu ottaen huomioon vastaavanlaiset, perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädetyt toimivaltasäännökset (ks. LA, s. 32). Henkilösuojaustehtävä rajoittuisi asianmukaisesti koskemaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta (18 §). Tältä osin tosin lain 2 §:n 3 momentin soveltamisalasäännös on kirjoitettu melko väljästi. Sen mukaan lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä sovelletaan ”myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella”. Muotoilu ei tällaisenaan sisällä itse asiassa lainkaan alueellista rajausta. Vaikka on sinänsä varmaankin niin, että henkilösuojaukseen kuuluvia tehtäviä suoritetaan myös muualla maassa kuin laissa tarkoitetuilla turvatoimialueilla (LA, s. 13), olisi soveltamisalasäännöstä tältä osin nähdäkseni perusteltua jollakin tavoin rajata ottaen huomioon lain tarkoittaman eduskunnan henkilösuojaustehtävän rajatun tarkoituksen ja sen että, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen valtakunnan alueella on poliisilain mukaan ensisijaisesti poliisiviranomaisten tehtävä,

eikä eduskunnan turvatoimista annettavaan lakiin sisältyvän henkilösuojaustehtävän ole tarkoitus muuttaa tätä lähtökohtaa.